

ELŐFIZETÉS.

ÉLVESEN ES VIDEKEN
Egy évre ... 300 kor.
Fél évre ... 150 kor.
Egy negyed évre 75 kor.
Egy hóra ... 25 kor.

Nyitási költségek megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesüléseinek palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény Tarsaság.
Balevradul Regele Férde
nad I. (Jósef) 10h.-at 22
TELEFON-SZÁM: 152.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, június 10.

Az „ablak.”

Igy hívják azokat a fehér foltokat, amiket a cenzura ejt a lapokon. Mint a sebhelyek háborus időkben, úgy festenek ezek a fehér foltok az újságok testén. Sokan büszkének is rá. Az Aradi Közlöny hasábjain hiányzanak az „ablakok” s ebből a tájékozatlan olvasó könnyen arra a gondolatra jöhet, hogy a mi szerkesztőségünkben nem is működik a cenzor piros ceruzája. Többen intézők hozzánk kérdést ilyen irányban, megmagyarázzuk tehát az okát. Az „ablakot” nem lehet elkerülni, ha a cenzor elé kiszedett kételevonatot kerül, mert az így kicenzurált sorokat kiemelik a nyomdában a szedésből, de már új szedéssel pótolni nincs idő. Ahol pedig sima sajtó-géppel nyomják a lapot, ott ki van számítva minden negyed óra. Az ablak csak akkor kerülhet el, ha nem kiszedett levonatok, hanem még kiszédetlen, kéziratok jutnak a cenzura elé. Az így kicenzurált szavak és mondatok azán csak a kéziratban hagynak nyomot, a szedésben nem. A kihagyásra ítélt cikkek teljes egészükben pótolhatók más cikkekkel. Ez az eljárás van gyakorlatban az Aradi Közlöny-nél. Nekünk is csak azért van időnk rá, mert nyomdánk rotációs géppel van felszerelve, amely tiszteres gyorsasággal állítja elő az újságot. Amit a cenzura letilt, annak nyoma se kerül az olvasó elé. Ezért nincsenek az Aradi Közlöny hasábjain „ablakok”.

Többen fordultak hozzánk felvilágosításért afelől is, hogy miért nem irnak az aradi lapok is olyan szabadon, mint a kolozsváriak, arassóiak, szebeniak? Eme városok lapjai nem egyszer a legerélyesebb kritikát gyakorolják a politika irányítói és a helyi hatóságok felett.

Megmondjuk ennek is az okát. A cenzura kezelői utasítás szerint dolgoznak. Utasításnak pedig úgy szól, hogy ami megengedhető a rajzebb fekvő újság-központokban, az nem engedhető meg a határ- városokban. Aradon másképp kell elbírálni a sajtó közleményeket, mint Erdély távolabb fekvő városaiban. Igaz, hogy a kolozsvári, arassói, szebeni lapokat szabadon árusítják Aradon s így közleményeikről mindenki értesülhet: ámde illetékes faktorok álláspontján minden argumentálásunk megtörtött. Ennyit az olvasó közönség tájékoztatására.

A Marmorosch-bank vezértitkára Aradon.

(László Dezső lesz az aradi fiók igazgatója.)

Ma reggel Aradra érkezett Costin St. Stoicescu, a Marmorosch Bank és Comp. vezértitkára, hogy a sok ellentétes hír után végre megszerezze a hatóságtól a bank aradi fiókjának megnyitására szükséges engedélyt s a megnyitás ügyében itt a helyszínen tárgyalásokat folytasson. Az Aradi Közlöny munkatársa a délelőtt folyamán felkereste a nagy romániai bank vezértitkárát és kérdést intézett hozzá az aradi bankfiók ügyében, továbbá a bank eszen utóbbi időben megjelent támadásokra vonatkozólag.

— Ma reggel érkeztem Aradra — mondotta Stoicescu vezértitkár — és azonnal érintkeztem ke réstem a hatóság vezetőivel. Minden reményem megvan rá, hogy a sok, teljesen alaptalan támadások ellenére, még a nyár folyamán megkezdheti működését bankunk aradi fiókja. Nagy-Románia legnagyobb bankja vagyunk, akik sem pénzbeváltással nem dízerkedünk, sem pedig égisztemciákat neti térszünk tönkre a hitelek gyors felmondásával, amint azt rólunk híresztelték. Éppen mint az ország

legnagyobb pénzügyi intézete kötelességünknek tartjuk, hogy anyagi erőnket az ujonnan csatolt területek ipari és kereskedelmi fejlesztésére fordítsuk, hogy megteremtjük a román fővárossal, mint központtal az összeköttetést, szóval mindabban rendelkezésére álljunk Arad pénzügyi életének, amiben Budapesttől teljesen elvágtott aradi pénzügyi intézetek ma alig működhetnek közre hatásosan. Különösen tág tere kínálkozik működésünknek itt Aradon, ahol mint határvárosban hatalmas fellendülést kell hogy vegyen a közel jövőben az áruiélet. Aradi fiókunk vezetőjeül László Dezső, intézetünk régi kipróbált tisztviselőjét szemeltük ki, aki már 14 éve áll a bank szolgálatában, ebből 9 évet mint galatzi fiókunk egyik igazgatója töltött el s aki bizonyára fokozottabb munkakedvvel fog dolgozni szülővárosában. Mellette Moisescu, egyik jelenlevő cégigvezőnk fog tevékenykedni, valamint egész sereg szakembert hozunk Aradra, hogy itt a pénzügyi, ipari és kereskedelmi életben szakszerűen közreműködjenek.

Angol-magyar-olasz koalíció.

BUCURESTI. A külföldi sajtó összes jelentései megerősítik azokat a híreket, amelyek Magyarországon Itália és nagyrészt Anglia támogatásával a Habsburgoknak újból való trónrajuttatása végett készítenek elő. Ugy látszik,

hogy egy angol-magyar-olasz koalíció alakult, amelynek az a célja, hogy a középeurópai kizártságokkal szemben Magyarország monarchikus királysággá

Ispravnicu vasutigazgató szabadságon.

Ispravnicu György, a C. F. R. aradi igazgatója ma egy körövényt küldött az összes tisztviselőknek, amelyben tudtukra adja, hogy megrongált egészségi állapotára való tekintettel nyolc heti szabadságra utazik. Szabadságideje alatt őt dr. Paskutiu Traján kolozsvári helyettes igazgató fogja helyettesíteni és kéri a tisztviselőket, hogy ideiglenes utódját mindenben támogassák. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el a városban, hogy a vasutigazgató végleg megválna állásától, szabadságideje után nem is tér vissza és távozását egyesek politikai vonatkozásokkal hozták összefüggésbe. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste a vasutigazgatót, hogy tőle magától kérdezze meg, mi

igaz a hírből. Az igazgató munkatársunknak a következőket mondotta:

— Tény az, hogy e hó 12-én nyolc heti szabadságra megyek Konstanzába, tüdőcsucshurutom gyógykezelése végett. Szabadságidőm után azonban visszatérek és dr. Paskutiu Traján ez idő alatt csupán helyettesíteni fog, tehát nem felel meg a valóságnak az a rosszakaratu hírterjesztés, hogy én végleg megválnék állásomtól. Azt pedig erőlyesen meg kell cáfolnom, hogy engem bármely politikai párt befolyásolhatott volna állásomban. Én soha politikával nem foglalkoztam, tehát nevetséges dolog rövid szabadságidőmet politikával hozni kapcsolatba.

Május 10-ikének megünneplése a fővárosban.

(Hivatalos közlés a 10. Divízió Parancsoltára.)

Bucuresti a korai órákban köntöst ölt magára. Az emberek lelket az átelt emlékek foglalkoztatják, megszakítva egy pillanatra az ocupáció keletlen visszaemlékezésétől, amikor nemet sínak látása még nagyobb fájdalomt okozott az otthonmaradottaknak, kik könnyes szemekkel gondolják az övéikre, akik halálmegevetéssel harcoltak Szeret partján. Most, a bucaresti polgárok vágyakozva meghozni a szeretet-tesztet halát és elismerést azoknak, akik megalkották Nagy-Romániát és fölszabadították idegen járom szervezeteitől, korán reggel a város centruma felé tartanak, ahol látni fogják szeretett Ofélségét, a derék és vitéz Hadsereget. Ofélsége áitatosan térdepel, az oltár előtt, háladó imát adva az Istennek sént segítségért, amellyel megsegítette az országot, a Hadsereget.

Indulás a királyi palotából: Ofélségé 10.30-kor indul a királyi palotából Felséges királynóval és királyi hercegnőkkel az Érsekség felé. Utunk szeretett katonáinak sorai, valamint az összegyűlt polgárok között vitt az érsekségig. Késérve egész uton „Ellen” kiáltásokkal, amelyekbe belevegynak a zenekarok akkordjai, magasztalva Mihai Vajda utódját, aki fölszabadította a szabadságtól megfosztott testvéreket, akiket elődje is fölszabadított, de csak egy pillanatra, mert ahókor az ellenségek rendbontó törekvései, amelyeket ma is gyakorol eredmény nélkül, erősebbek voltak, gyöngébb lévén a nemzet ereje. Ma azonban a körülmények megváltoztak.

Az Isten tisztelet: Itt vannak a templom szent falai között, áthatásnak miné az egykori Vaidák, akiknek lelke a templom szent terében lebegve körülárad, desik a népnek jót akaró homlokát. Körülötte vannak az államférfiak, a Hadsereg reprezentántjai. Az Isten tiszteletet Mirun Cristea hercegprímás celebráta, körülötte állnak: Bucovina érseke Vladimir ele Repta, Moldova érseke Piemen, Nicodiu, Nitom, Gurie, Evghéina Petesteanu, Bantolomein Bacanul, Gissu piszópók, Jacob Borlodeanu érsekségi helynök, Oheront, Nicolae és Galaetion Gordun arhimandriták. A háladó Isten tisztelet után Ofélségét a templomajtóban Muntenia, Moldova, Erdély, Besarabia és Bucovina nemzeti viseletében öltözött 5 kis lány várja, akik átadják Ofélségének a nép ajándékát egy buzogányt, a mely Costin Petrescu rajza után lett megcsinálva, s amely hasonló Mihai Vajdának a nemzet fölszabadító harcában faragott buzogányával. Marin Jonescu és Rescanu generális beszédére Ofélsége felel: Mélyen meghatva fogadom el a szép ajándékot, amelyet egykor vitézen hordtak a mi Vaidáink. Az Isten megsegített megvalósítani százados ideálunkat. Szivesen fogadom az ajándékot, látva, hogy szeretetből ajándékozta a román nemzet, mert a nemzet szeretete és bizalma egy szép jövőnek legszebb alapja. Viselni fogom a buzogányt a nehéz, valamint dicsőségteljes napok emlékére, amelyeket ma mindannyian élünk. Résemre egy jel lesz, mely serkenteni fog még nagyobb munkára az ország boldogítására. Így tehát kiáltuk mindannyian: Ellen a mi szeretet hazánk! E szavak elhangzása után a nép iránt érzett szeretet könnyeket szöktet Ofélsége szemébe. Indul Mihai Vajda szobrához, kísérvé a Hadsereg képviselői, valamint katonai attaséktól. Ofélségét követi a Felséges királyné a „Nemzet anyja”, aki a hábo-

A vasutasok küldöttsége Budapestre megy

Ma délelőtt *Ispravnicu* György vasutigazgató magához kérte az illetékes összes osztályának képviselőit és közölte velük, hogy a közeljövőben Bucurestihől több bizottság jön a csatolt területekre azzal a céllal, hogy a vasuti tisztviselőktől és alkalmazottaktól *ki-vegye az esküt*. A vasutigazgató és a megjelent osztályvezetők között eszmecsere indult meg, amelyen a tisztviselők kartársaik két irányú kérélmét tolmácsolták. Az egyik az volt, hogy mielőtt az eskü kivétele megtörténne, a vasutasok pontos felvilágosítást kapjanak arra nézve, hogy milyen a CFR. szolgálati, illetményi és

nyugdíjszabályzata és milyen rangsorban sorozzák be a csatolt területek vasutasait. Másodsor azt az óhajukat tolmácsolták, hogy *Boros Adolf* helyettes üzletvezető vezetésével egy vasutasokból álló küldöttség utazhasson Budapestre és ott a létüket eddig biztosító MÁV. vasutigazgatóságával és a magyar kormányval az összes őket érintő kérdésekre tárgyalásokat folytathassanak. *Ispravnicu* vasutigazgató mind a két kérelmet méltányosnak találta és megígérte, hogy az ilyen irányú kérélmeket személyesen juttatja *Makry* tábornokhoz a CFR. vezérigazgatójához és a kereskedelemügyi miniszterhez.

Hajszja a milliós ékszerolvaj után

A *Domány*-féle nagy ékszerolvaj ügyében a rendőrség fáradhatatlanul nyomoz tovább. A páratlan körültekintéssel dolgozó ékszerolvajnyit még eddig nem sikerült kézrekeríteni, de már olyan nyomok vannak a rendőrség kezében, amelyek valószínűvé teszik, hogy még ma, vagy holnap kézrekerítik *Mayer Valériát*. A nyomozás tisztán megállapította az ékszerolvajlás végrehajtásának körülményeit. A magát *Mayer Valériának* nevező állítólagos nevelőnő este nyolc órakor azzal távozott *Dományék* lakásából, hogy a szemben levő *Rozsnyav-palotában* gyógyszerét vásárol, mert rosszul érzi magát. Ezért nem is vacsorázott. A család várt rá 10-15 percre és miután ekkor sem tért vissza, gyanakodni kezdtek a volt-maradása miatt. *Dományné* különös sejtelenül vezetve, egyenesen a hálószoba szekrényéhez ment, amelyben ékszereit tartotta. Meglepetve konstataálta, hogy az ékszeres vaskazetta hiányzik. A tolvajlás elkövetése után egy fél órával már a rendőrségnek is tudomása volt a bűntényről. Kiderült, hogy a nevelőnő ruhája alá rejtve vitte ki a házból a kazettát és egy bérkocsin távozott. Szemtanúk este fél kilenckor látták bérkocsin elhaladni a *Szent László-utca* előtt az állomás felé. Azóta nyoma veszett. Valószínű, hogy nem is *Mayer Valéria* a neve, összes írásai hamisak voltak és csak azért furakodott be nevelőnői minőségben a *Domány-családba*, hogy ott tettét kényelmesen haj-

hassa végre. A tolvajnő ezelőtt két héttel jelent meg *Aradon* s először *Moskovitz* ruhakereskedő nejét fogta meg az utcán, akitől arra nézve kért felvilágosítást, hogy létezik-e *Aradon* nevelőnő-elhelyező intézet. A megkérdezt őrasszony maga is akceptálni akarta, azonban feltűnt neki, hogy egyik bizonyítványán *Daró Lichtenstein* név szerepel, holott tudomása szerint *Bécsben* csak *herceg Lichtensteinék* élnek. Azóta az őrasszony nem látta a nevelőnőt és csak a lapokból értesült, hogy milyen büntényt követelt el. *Dományéknál* 13 napja szolgál a sápadt arcú, feltűnő szépségű német leány.

— El kell fogadnom a nyomozó hatóság azon feltevéseit, mondotta *Dományné* munkatársunknak, hogy az ékszerolvajnyit sohasem volt nevelőnő, de annyi tény, hogy nagyszerűen tudott bánni a gyerekekkel. Kis gyermekeim való sággal rajongtak a szelíd, csendes *modoru* leányért.

Arra a kérdésemre, hogy milyen ékszerek tűntek el, a következő felvilágosítást kaptuk: A vaskazettában tizenhét nagyobb darab volt; antik karkötők, briliáns butonok, értékes gyűrűk, közzük nem egyet még *Dományné* anyanyja vásárolta. Érdekes, hogy a tolvajnő olyan alaposan megakartá tisztítani *Dományék* lakását minden értéktárgytól, hogy az ott elkvártélyozott tiszt szolgájának óráját is magához vette, tévesen azt hitte ugyanis, hogy az óra ezüst.

ru alatt fáradtságot nem ismerő buzgalommal igyekezett enyhíteni a fájo sebeket. Kocsin követi Felségüket Erzsébet és Eléna hercegnők. Az egész uton a sokaság újonnan bebizonyított megszűnő nem akaró „Ejlen” kiáltásokkal a háttérben szeretetet, amelyet érez az uralkodó család iránt.

Az elvonulás. Végre *Öfelsége* szemléli a katonaság elvonulását, akik büszkén lépkedve, boldogok, hogy láthatják királyukat. Amikor a katonaság megjelent, „Ejlen” kiáltásokba tör ki a főváros népe. Virágokat szórnak *Öfelsége* útjára. Az emberek lelke áthatva szeretettel és büszkeséggel, egy nagy lélekkel egyesül a nemzet lelke. Itt jön a második hadtest parancsnoka *Rujnschi* Nitola tábornok, követve vezérkari főnökét *Serbu* Ch. ezredes, nyomukba a nemzet hővendő bástyája: a cserkészek, akik könnyű léptekkel, de bátran, brómsugaras képpel és büszkeséggel telt lélekkel vonulnak el *Öfelsége*, a *Felséges asszony* és nép előtt. Utánuk a gyalogsági iskola növendékei, a *Marasti-Marvaseni* hőök hővendő tisztjei, akik fegyveres léptekkel, csodálatra méltó rendben vonulnak el ezredesüknek, *Todicescu* vezetésével. Ezeket követi a tüzér tengerészeti iskola növendékei, a *Hövendő* tisztjei, akik ha a háza hívja őket, ismételtén meg fogják reszkettetni fegyverrel a tenger, völgy, hegyvár, levegőt. Tiszteket vonulnak el *Öfelsége* előtt ezredesükkel, *Hatesch*. Sorban vonulnak el *Öfelsége* és a jelenlevők örömközlésével közöttük a háború hátrvédő csapatok (*Grakoc*) a fegyveres vadászok, a gyalogság, amely szurozlyhoggal és gráttal verik vissza az ellenség rajonait a *Kárpátokban*, a *Szeret* partján, a *Gyalogság* fegyvertársa a tüzérség, az antókra helyezett ágyúk, ellenséges repülőgépek lövé ágyúk, a tankok, amelyek mint a meséből származnak a *hőesség* állásaitól. A lovasság, a mely csak látni vár, hogy lovakat pártával tiporják az ellenség dicsőségét.

Visszatérés a királyi palotába. A királyos lelkesség, szeretet kiberte az uralkodó család visszatérését a palotába. A főváros népe az uralkodó család s a hadsereg iránt érzett hátrátalan szeretetből adott tanácsok. Május 10-ike a legzáróbb napok egyik volt.

Köztisztviselő nem lehet szakszervezet tagja.

Párisból jelentik, hogy a francia kormány a köztisztviselők részére szolgálati szabálytervezetet készít, amelyben megtiltja, hogy a köztisztviselők szakszervezetekbe lépjenek. A kormány eljárása érthető is, amennyiben a szakszervezetek köztudomás szerint mindig is befolyásuk alá vonták tagjaik működését, már pedig közhivatalnok ilyenképpen nem volna képes hivatalának pártokodás nélkül való teljesítésére.

A mészárosok önként leszállították a hus árát.

Mom nálunk — hanem Szlavoniában. Nézőken megjelent újság esodálalatos eseményt ad híral. Nem is hinnők, ha nem nyomtatásban olvasnók. Megtörtént az a rendkívüli dolog, hogy az eszéki mészárosok egy küldöttsége megjelent az iparhatóságnál és azt a nyilatkozatot tette, hogy a mészárosok, miután a jószág ára esett, a hus árát önként leszállították úgy, hogy attól a naptól kezdve egy kilogramm borjú és marhahús 28 K, sertésbús 30 K, malomna 28 K. éron kapható minden üzletben. Egyidejűleg biztositották az iparhatóságot, hogy az árak további csökkenésével megakadályozzák a mészárosok újabb árakot.

MŰVÉSZET.

Aradiak kiállításá Temesváron. Temesvári lapok írják: *Rubletzky Géza* szobrász és *Pataky Sándor* festőművész a *Grand Hotel* kistermében tegnap nyitották meg kiállításukat, hogy az *Aradon* jól ismert és méltányolt művésztüket *Temesvárott* is bemutassák. *Rubletzky Géza* komoly, kiforrott művész, kinek nevéhez jelentékeny itáliai és hollandiai sikerek fűződnek s legutóbb úgy tudjuk, hogy *Bucurestibe* hívták meg *Mária* királyné mintázására. Mind járt a kiállítás bejáratánál megkap egy hatalmas márványával. „*Anyá csókja*” című alkotása a legkifejezőbb és plasztikusabb munkája. Értékesek az impresszionista fellegással mintázott gyermekfejei, a haj elrendezése s az arc kifejezése. *Pataky Sándor* festőmű-

vidomására. A hangverseny változatlan műsorral, okvetlenül folyó hó 17-én esütörtökön este 8 órakor megtartatik.

* *A Modern Kabaré* nagysikerű új műsorát ma megismétli a kabaré társulat. Színe kerül „*A szép patikus kisasszony*” és a „*Csöbör és vödör*” című kitűnő bohózat.

* *Mozgókép-színházak* műsora. Június 10., esütörtökön az *Apollóban*: *Pathé* szenzáció: *A halálrepülés*. Filmjáték 4 felvonásban. Az *Urániában*: *J. Arcad*, a francia tudományos akadémia tagjának regénye nyomán: *A zöldszemű asszony*. Filmregény 5 felvonásban.

* *Halálrepülés*. (Aviatikus dráma az *Apollóban*.) *Szenzációs* drámát mutat be esütörtökön az *Apolló* színház. Egy léghajós tragédiája játszódik le az izgalmas eselekményű drámában.

* *Zöldszemű asszony* a címe az *Uránia* színház újdonságának, amelynek bemutatóját esütörtökön kezdi meg.

Botrány Zágrábban.

Az *Agramer Tageblatt* fiosszu cikksorozatban foglalkozik a zágrábi lakáshivatal panamáival, melyek egyedülállóak a maguk nemében. A lakáshivatalnak volt egy osztálya, melynek az lett volna feladata megállapítani, kinek van joga *Zágrábban* tartózkodni? Itt azután a legborzalmasabb visszaélések történtek. Régi zágrábi polgárok kénytelenek voltak záros határidőn belül a várost elhagyni és kétes ekzsztenciák, kif a hivatalnokokat megvesztegették, illetőséget szereztek és letelepedhettek a városban. Ennek a következménye az volt, hogy a város fizionómiaja teljesen megváltozott és uton-utfélen gyanus, bizalmatlanságot keltő alakok bukkantak fel. Virágzó vállalatok, gazdag kereskedők *tönkrementek*, mert el kellett hagyniok sok éves működésük színhelyét anélkül, hogy tudták volna, miért. Egyenesen kacagtató a zágrábi kereskedelmi iskola igazgatójának esete. Ötvenszer kérelmezett családja számára lakást és ugyanannyiszor utasították vissza. Családjával egy *Kórház* folyosóján kénytelen lakni. Egy bírósági alkalmazott több mint huszonhétszer kért lakást, természetesen eredménytelenül. Egy cipész, ki fogságból tért haza, családjával egy ólban lakik. A kis suszterinasnak már nem jutott hely, úgy, hogy gazdájának ágya alatt alszik. akárcsak egy kutya. Ezzel szemben olyanoknak, akiknek pénzük volt, nemcsak lakásokat, de egész házakat bocsátott rendelkezésükre a lelketlen lakáshivatal. A zágrábi hivatalnokok legnagyobb része a város környékén volt kénytelen családját elhelyezni, a honnan csak nagy fáradtsággal és sok idővesztéssel bírt a városba jönni. A bizottság eddigi nyomozása alapján a lakáshivatal személyzetét állásától *tellegeszített* és megkezdtek ellenük a törvényes eljárás.

vész képeinek csak egy részét figyelhettük meg alaposan: a mostoha viszonyok, rossz világítás nem engedi azokat igazán érvényesíteni. Kiemeljük akvarelljeit, melyek a művészi felfogás komoly, becsületos megértésével készülték s a közönségnek egész bizonyosan elismerését fogják kivívni.

* *A „Windsori vig nek”* nagy nyitányával kezdődik az újságírók szombat—vasárnap színházi ünnepe. A rendezőség a közönség kényelmére úgy határozott, hogy szombat délután 5 óráig és azután egész vasárnap folytatják a megmaradt jegyek árúsítását.

* *Az oronhangverseny* rendezősége sajnálatlanul értesít, hogy a tegnapi hangversenyt az orgonában volt defektus folytán, hirtelenül el kellett halasztani, mivel az orgona kezelősége ezt a körülményt a rendezőségnek nem hozta

A budapesti szovjet pénzhamisítása.

Bécs. A bolsevista garázdszkodás pénzügyi delgaiban a budapesti ügyészség külön vizsgálatot indított. A vizsgálati jelentés ezt mondja: Március 22-én jelent meg Lengyel Gyula kereskedelmi iskolai tanár az Osztrák-Magyar Bank budapesti palotájában és ott mint bankkormányzó mutatkozott be. Másnapra magához rendelte a bank bizalmi testületét és kijelentette, hogy ezután ők helyettesítik a bank főtanácsát. Lengyel a bizalmi testületnek hosszú beszédet mondott, a melyben kijelentette, hogy a diktatura a pénzt a gazdasági forgalomból kiakarja vonni, de egyelőre nem tudják nélkülözni, mert a pénz ma még a fő mozgató erő. Rögtön megállapították, hogy a bankban két millió bankjegy van, amely azonban kevés. Lengyel azonnal hozzátette, hogy bécsi üzletvezetőségnek — éppen úgy, mint a Károlyi-uralom alatt, kell ellátania az országot fizetési eszközökkel.

— Ha megtagadják, — jegyezte meg nevetve — van Magyarországon elég pénzhamisító! Faragó Miksa lett a kormányzóhelyettes és Lengyel kiadta neki az utasítást, hogy az 1918. év őszén Budapestre küldött 200 és 25 koronás bankjegy-kíséket és anyakönyveket, — a melyek a Földrajzi Intézetben visszamaradtak — fogják felhasználni az új bankjegy kibocsátására. Faragó utalt a veszélyekre, de Lengyelnek ez volt a válasza:

— Nem akarok Kerenszkibankót!

Később kijelentette még Fényes Iván, a bank főnöke előtt, hogy nem akarja azt, hogy az új bankjegyeket meg lehessen különböztetni a régitől. Fényes nem akarta a nyomást engedélyezni, erre a népbiztos rákiáltott:

— Aki velem szembehalmozkodik, azt főbelövetem!

A bankjegy „kibocsátás” aprítás elején megkezdődött. Lengyel még utasította Wottitz Manfréd és Herbat Samu grafikai műintézet tulajdonosokat, hogy a 2 és 1 koronás bankjegyekről fotográfikus reprodukció után kíséket készíttessenek. Ezt Lengyel folytonos felszólítás közben ki is kényszerítette és azután úgy tűntette fel a tisztviselő előtt, mintha Bécsből érkezett volna.

A Kommun összesen 3719 millió hamispénzt bocsátott ki. Lengyel azzal sem védkezhetik, hogy nem tudta mit csinál, mert Wimmer, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója a tárgyalások során a bankjegykibocsátást kifejezetten megtiltotta és kijelentette, hogy a kibocsátott pénz közönséges hamisítvány lesz. Lengyel és bűntársai a pénzhamisítás büntetést követik el.

A pénzbecserelés és a vasutasok.

Az aradi CFR. tisztviselői tegnap délután szűkebb körű értekezletre gyűltek össze, amelyen a közeljövőben várható pénzbecserelés kérdésével foglalkoztak. Az értekezleten úgy határoztak, hogy emlékirattal fordulnak a kormányhoz, amelyben azt kéri, hogy a szomszédos államok mintájára a CFR. tisztviselőinek megtakarított pénzét vonják ki a becserelés esetleges hátrányai alól és mentesítsék

őket minden esetleges kényszer-kölcsönben való részvételtől. Az emlékirat megszerkesztésével dr. Major Sándor felügyelőt és dr. Tarján Oszkár titkárt bízta meg az értekezlet. Az elkészült memorandumot Ispravnicu György vasutagazgatónak nyújtják át, aki már eleve megígérte, hogy azt személyesen viszi el Bucurestibe és ott pártolólag terjeszti az illetékes tényezők elé.

Órlásl bányarobbanás Stájerlak-Aninán.

(160 halott, 50 sebesült.)

Temesvárról jelentik: A stájerlak-aninai szénbányában tegnap óriási szerencsétlenség történt. A Hungaria tárna eddig még ismeretlen okból felrobbant és a robbanás alkalmával rengeteg ember vesztette életét. Eddig 160 halottat hoztak felszínre a bánya mélyéből, a sebe-

sültek száma 50. Mintegy 50 ember haláláról nem tudnak. A mentési munkálatok folynak. Temesvárról bizottság utazott ki, amely a legszigorúbb vizsgálatot indítja meg, hogy kit terhel a felelősség a sok emberéletért.

HIREK.

Vanderbilt Gladys visszatér Magyarországra.

BÉCS. Széchenyi Lászlóné grófné, Vanderbilt Gladys, aki jelenleg Amerikában tartózkodik, a jövő hónapban visszatér Magyarországra és nyilvánosságra hozza azokat az erkölcsi eredményeket, amelyeket amerikai körökben sikerült elérni Magyarországra érkekezésében. Vanderbilt Gladys tudvalevőleg azzal ment ki Amerikába, hogy családjának előkelő összeköttetései révén nagyanyvü útját indít a magyarországi nyomorúság enyhítésére. Amikor a magyar grófné a magyarság világos napjainak ilyen rendkívül fontos küldetessel jár Amerikában, érthető, hogy fokozott érdeklődéssel fordul a közügyelem Vanderbiltil Gladys felé, aki tudvalevőleg az egyik legrégebbi és legtekintélyesebb amerikai milliárdos család sarja. Az első Vanderbilt, aki szegény hollandi kivándorló volt, vasútépítkezéssel vetette meg az óriás Vanderbilt-vagyon alapját, amelynek kormányzója jelenleg Vanderbilt Kornél. Széchenyiné legidősebb hátyja. Vanderbilt Gladys szülei közül már csak édes anyja él, akinek a legfiatalabb gyermeke ezidőszent harminckét esztendő. Ezelőtt tizenkét esztendővel ismerkedett meg Párisban Széchenyi László gróffal. — két idősebb nővére közül az egyik Amerikában, a másik Angliában ment férjhez.

— PÓTVÁLASZTÁSOK. Aradvármegyében a központi választmány határozata értelmében e hónap közepén tartják meg a pótválasztásokat. A pótválasztások június 13-án, a szenátorválasztások pedig június 16-án lesznek.

WILSON ÁLLAPOTA VÁLTOZÁSOS. Washingtoni jelentések szerint Wilson egészségi állapota napról-napra rosszabbodik. Orvosai legyógyulását illetőleg feladtak minden reményt. A politikai élettől való teljes visszavonulást ajánlották.

— MEGINT BÉTÖRÉS. Az éjjel betörők jártak Félix Károly Porray-utcai kereskedésében és abból sok ezer korona értékű árut elvittek.

— SOROZÁS. Ma folytatták Aradon a sorozást. Az állításkötelesek nagyrészt katonai szolgálatra alkalmasnak mondotta ki a bizottság és 8—10 kivétellel valamennyit be is sorozták. Mint érdekességet említi meg, hogy egy fiatal robusztus természetű aradi bérkocsist, akit szintén ma soroztak be, a királyi testőrségbe osztották be szolgálatra.

— Minden második tombola-jegy nyer a vasárnapi parkünnepélyen. Az amerikai árverés és a tombolajáték tárgyai a legértékesebb cikkek közül vannak összeválogatva. Jambok fogják a parkot bejárni és szórakoztatni a közönséget. Barics Gyula a színház közkedvelt művésze cigányzene mellett fog énekelni. A rendezőség számos új attrakciót rendez a közönség szórakoztatására. A jótékony célu parkünnepélyre a belépti-díj 5 korona.

— Eljegyzés. Eberlein Juliska és Knapp Sándor jegyesek. (Mind a két külön értesítés helyett.)

— Dr. Baruch Hugó aradi ügyvéd ügyvédi irodáját Pizza Viteaz Mihail (Ferenetér) 8. alatt megnyitotta.

— „NEM LESZ ZSIDÓ BUDAPESTEN...” A május 30-iki Az Ujság írja ezt a kis humorkát: A nemzetgyűlés tegnapelőtt tartott ülésén hír szerint Friedrich Istvánnak egy nagy határozottsággal tett kijelentése keltett emóciót a folyosón. A folyosón, mert a volt miniszterelnök szintén a folyosón tette ezt az állítólagos kijelentést, hogy:

— Egy hónap múlva nem lesz többé zsidó Budapesten!

Akadnak, akik bizonyos izgalommal keresték föl Friedrich Istvánt, aki habozás nélkül ismételte meg a kijelentését:

— Határozottan állítom, hogy egy hónap múlva nem lesznek zsidók Budapesten. A budai falvakban, meg a Balaton mellett lesz valamennyi.

— TITOKZATOS HÍJLA. Ma délután a Boczkó-utca 8. szám alatti ház félreeső istálló helyiségében egy öregedő férfi hulláira akadtak. A helyszínen megjelent rendőröközégeknek eddig még nem sikerült megállapítani a holttest személynazonosságát és csak a nyomozás fogja megállapítani, hogy nem-e büntetőnyel áll szemben a rendőrség.

— MUSZÁR KÁROLY ÉS BANGHA PÁTER PROPAGANDA-UTJA AMERIKÁBA. Budapestről jelentik: Muszár Károly volt miniszterelnök és Bangha Béla legközelebb Amerikába utaznak, hogy az ottani magyarság körében lelkesítő propagandát fejtsenek ki Magyarország segítésére érdekében.

— DIÁKOK REPATRIÁLASA. A repatriáló hivatal felhívására eddig hatvan fiú és öt leány jelentkezett, akik az iskolaév befejezése után Magyarországra való visszatérésüket kérték. A repatriáló hivatal, amennyiben azt az évzáró vizsgák lehetővé teszik, a június 17-én induló repatriáló vonattal indítja utnak a diákokat, ha pedig ez nem volna lehetséges, akkor július 1-én külön iskolavonattal indít utnak Magyarországra felé.

— GYORS- ÉS GÉPIRÁS. Könyvelés, számtan, levelezés, 4 havi cursus. Engel gyors- és gépi íráskönyvében Lázár Vilmos-utca 2.

— ROMÁN esti tanfolyam f. hó 15-én veszi kezdetét. Beiratkozás Gyors- és Gépi íráskönyvében Lázár Vilmos-utca.

— Könyvtárakat, hangjegyeket magas áron vess Kerpel.

— FATOLVAJ. Az előbbi napokban állandóan megdörmölték a fővárosi sínpáron elhelyezett és fával megrakott vagonokat. Több napos nyomozás és megfigyelés után végre a rendőrség az éjjel tetten érte a fatolvajt Faskó Mihály munkás személyében, akit letartóztattak.

Szüneti tanfolyamok.

A tanfelügyelők legutóbb Clujoh (Kolozsvár) megtartott értekezletén határozatot hoztak, amelyben a kormányt felhívták, hogy az iskolai szünetben a tanterők részére tanfolyamokat rendezzen, a melyeken részben Nagyrománia új földrajzát és történetét sajátítsák el, részben pedig a nemzeti tanterők részére román nyelvű kurzust létesítsenek. Ma kapta meg az aradi tanfelügyelőség a közoktatásügyi államtitkárságtól az erre vonatkozó rendeletet, a mely szerint az iskolai szünetben a következő kurzusokat fogják tartani: Az óvónők részére Brassóban egy háromnapos tanfolyamot, a kisegítő tanterők részére Déván három napos, a román tanítók részére Jassyban és négy egy nagyobb román városban hat hetes, azok részére, akik a háború alatt végezték be tanulmányukat, Nagyszebenben hat hetes, gazdasági és ipariskolai tanárok és tanítók részére Kolozsváron hat hetes, a magyar tanárok és tanítók részére Aradon, Nagyváradon, Marostordán, Szamosújváron, Szatmáron hat hetes, a szász tanárok és tanítók részére Nagyszebenben hat hetes és a sváb tanítók részére Temesváron hat hetes tanfolyamot.

A szerkesztésért felel:
STAUBER JÓZSEF.
Cenzurat: Alexandru Fragita.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

ÁNALLÓAN deigned perfect, saját mű-cserrel rendelkező előrendű órásságodat keresek azonnali beállításhoz, aki románul is tud. Ajánlatokat Váradi órásmester, Arad, Bstv. Reg. Ferdinand I. (Boros Béni-tér) mellett igyértek megjelölésével kér. 2836

ÓVADÉKKAL rendelkező egyén keres ruházati, pénzügyi vagy egyéb hasonló állást. Címeket a kiadónak. 2894

FIATAL munkás vagy keni tud mindenest keresek mobilszék mellé. Földes-ház, második emelet, balra. 2701

INDOMÉRNÖK feladatában, összerendelésben járjon, fiatal, magyarul, románul, németül is beszél, uradalamban állandó elhelyezési állást keres. Javadalmazással ellátott ajánlatokat kiadónak tovább-adjja. 2679

Lakás.

BUTORÓZOTT SZOBAT keres uniómber, lehetőleg külön előszobával és fürdőszobával. Címeket a kiadónak. 2638

Vétel és eladás.

SALONGARNITŰRA, kerakdivány ágyak szekrények eladó. Megtekinthető déli-élektől 10-12 óráig, délután 2-3 óra között Str. George Popa (Ferdinánd-utca) 26. szám alatt. 2690

ELADÓ 1 db. kerekasztal, kárpított, 2 db. szék, 1 db. 9 vasúti kárpított, 1 db. vas fűtőszék. Bővebbet Könyvtári előírás, Mondon-lak. 2691

KERESÉK SÜRGŐSEN 1 tal stábil 20-25 lóerős teljesen üzemképes gőzgépet. Ajánlatokat Epstein Isidor fakereskedő szűre Csikváradra. 2692

RÉZKÉNYOR és gépekaj kapható Samu-Eltmann cégnél. 10068

ELADÓ egy gyeluped és egy gramofon. Széles-utca 4. 2693

SALONGARNITŰRA, songora, iróasztal eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. Lásár-utca. 2856

KERESÉK megvételre korvasz használt fehér róka. Nagy Mihály, Strada George Popa (Ferdinánd-utca) 10. sz. 2696

VASKALYHA csövel. takaréktűzhely varból, iróasztal, kárpított eladó. Farkas-utca 8. 2856

ANTI-K porcellán, butorok, magas Áron vez Salan Artisticque Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21., I. balra. 2697

KÖNYVEKET és könyvtárat vásárol. Kneszer könyvkereskedése Dobó-u. 10251

ANTI-K VITRINEK, butorok, képek és porcellánok jutányosan kaphatók Salan Artisticque Bulov. Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 2615

EBEDŐ KREDENC, asztal, szék eladó. Kalap Baár, Str. Rómeosou (Deák Ferenc-utca). 2663

ELADÓ egy 6 éves tehén és egy 6 hetes úszóborjú. Megtekinthető Schweidel József-utca 11. szám alatt. 2688

Ingatlan.

MARIA-U. 6. sz. háztalok eladó. Bővebbet Báthory-utca 45. 2696

ELADÓK: hat hold szőlő idej termésel, kolnával, butorral, hat hold szántóföld, kisebb-nagyobb házak, tanya, stb. Érdeklődni lehet Nemzetközi hirdetési vállalat Boulevardul Regale Ferdinand (József főherceg-ut) 12. 2702

Különféle.

APRÓHÍRDETESEKET az Aradi Közlöny részére felvezet Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lásár Vihmos-utca, Klein I. hirdetési és hirdetői irodája Strada Romanului (Zrínyi-u.) és Mandl, Boulevardul Regale (Boros Béni-tér) 16. szám alatti papírüzlet. 2697

Internálták a baranyai kormánybiztost.

Eszéki lapok arról adnak hírt, hogy a belgrádi belügyminiszter rendelkezése folytán *Prakatur* dr. mohácsi ügyvédet, akit a magyar kormány már régebben Baranya kormánybiztosává nevezett ki: letartóztatták és Valjevóba szállították.

ahol internálva tartják. *Prakatur* dr.-ról ugyanis a híradások szerint megállapították, hogy állandó összeköttetést tart fenn Horthyval s azt hiszik róla, hogy a jugoszláv állam ellen tevékenységet fejt ki.

A mai valutapiac.

Teljes hanyaság uralja a valutapiacot, hasonló hírek érkeznek Temesvárról és Bukarestből is. Mindenki az árak újabb hanyatlását tart és így nem is fejlődött ki az élet. Márka 470, lei 340.

Orvosi kamara.

Bucurestiből ma rendelet érkezett a vármegyei prefekturára, a mely azt közli, hogy június 4-től 7-ig a román fővárosban orvoskongresszust tartanak. A kongresszus főtárgya annak megvitatása lesz, hogy szervezzenek-e és milyen formában Nagyromániában orvosszövetséget vagy orvoskamarát. A rendelet értelmében a vármegyei főorvosi hivatal ezután hívja fel Arad vármegye területén működő összes orvosokat, hogy azok, akik ezen a kongresszuson részt akarnak venni, jelentkezze-

nek a főorvosi hivatalban, mert itt mintnyájan tíz napi szabadságot kaphatnak.

NYILTER.

As-ecsa rovat alatt közöltékért nem váltunk teletkövet.

Nyilatkozat.

Takintatos Szerkesztőség!

Bocses lapjuk mai számában „Leleplezett láncos” című cikkre vonatkozólag a következők közlését kérem: A rendőrség nem száz, hanem csak néhány kilogramm dohányt talált, a lefoglalt gyufa nem képezte tulajdonomat, az megőrzés végett volt a lakásomban, szivart mindössze száz darabot vittek el, mást egyáltalában nem foglaltak le. Eddig rólam nem bizonyították be, hogy lánckereskedéssel foglalkozom.

Arad, 1920. június 9.

Pollák Abrahám.

Fogászati műterem. Dr. RADNAI sí FRIEDRICH.

Fogházás, fogtömés, aranykerenék, aranytűk és fogsorok készítése. I. I. Bratlanu (Weitzer-ut.) 1.

JOSIF HAJDU

elő- és uti-ruha készítői divattermék Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 8. szám, II. emelet alá helyezett 44. Hölgyek részére

szabásati és varró szaktanfolyam nyílik meg jun. 15-én

6 heti és 8 havi kurzusokra jelentkezések elfogadtnak ugyanott. 2685

Van ismerőseink tudatni, hogy

MARGITCREME

készítményünket teljesen béke mindőségben üveg tégelyekben hasznunk forgalomba. Ezen csomagolásban a creme nem szárad ki és az változatlanul eltartható évekig is. Kérjük azon ismét eladóinkat akiknél a régi csomagolásban a creme elromlott, azt becszerelés céljából beküldeni szívesek legyenek. 2425

A Margit creme eladási ára 15 korona.

Dr. FOLDES sí NEHS Aradon.

Értesítés!

Az intelligensebb hölgyközönség óhájának engedve, értesítem a t. közönséget, hogy június 15-én ruhakészítési és szabásati tanfolyamot nyitok, melyre beiratkozás már is megkezdődött. Módjában lesz minden növendéknek saját ruháit felügyelet mellett elkészíteni. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál. 2702

Maison Margot

Str. George Popa (Ferdinánd-u.) 4.

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és uti-divat áruháza

ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

Industrie Chemicala, moare de oleu si de macinat Vegyi Ipar, Olaj- és Orlömalom: GEZA LENGYEL

ARAD. Gyártótelep: Neuman Samu-ut 6. szám. Központi iroda: Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 8. sz. — Gyárt és elad a legelősebb napi árban:

Vegyi osztályban: bármily mennyiségben Te-vette és keszkenőcsöt mosószappant s mindennemű megrendelt vegyi összetett anyagokat.	Olajmalom osztály: mindennemű ásvány és növényi olajokat. Vásárol: tők-, repce-, napraforgó-, kender és lenmagot, mindféle olajmagvakat és olajpogácsát vágantételekben is.	Örlőmalom osztály: elvállal mindennemű vám-örlést és darálást, ugy-gabona, paprika, földes anyagok, stb. a legelőnyösebb feltételek mellett.
---	--	--

Hyeceolaj hordókban és finomra örölt Talorum (szürkő) ipari célokra bármily mennyiségben állandóan raktáron. 2474

!! Kereskedők figyelmébe !!

Legelősebb leviszárti ferris rövid, gyarmat és cukarka árúban. 2044

V. DARVAS

Strada Heria. Nagy Farkassal szemben. (Széchenyi-utca 3.)

Élesdi mész

wagonba rakva ab feladó állomás 7500 koronáért kapható az 2943

Alföld Erdélyi Kereskedelmi Részv.-társ.-nál.

Figyelem!

Kocsk Szalontára-rendelhetők sürgönyileg

Grecsner Bélánál

Kisjele. 2697

3-ik Csandórezred Parancsnoknag Arad, Str. I. I. Bratlanu (Weitzer-utca) 9. sz.

Hirdetmény.

Közönség értesítik, hogy folyó évi június hó 18-án d. e. 9 órakor nyilvános árverés fog tartatni fenti emelet ruha és felszerelési hivatalnál Strada Marasesti (Kocsuth Lajos-utca) volt honvéd lakáryában árverésre kerül az alant megnevezett kiseljuttított ruhazemlék.

Ajánlatok csak zárt borítékban fogadtatnak el s megköveteltetik, hogy a pályázat végösszege 10% óvadékkal fenti hivatalnál letétben helyeztetessék.

Köppeny 58, posztó zubbony 392, vászon zubbony 310, posztó nadrág 666, vászon nadrág 300, sapka 550, lábrávédd 28, hátizsák 94, kenyérszák 88, pak-rók 24, ing 490, alsónadrág 460, törülkőző 24, par. kápos vászon 40. 2692

Samuel Hartmann

vezet és elad ócskvasat, kámat, rongyot és gyapjat

Arad, Piata Mihai Viteazul (Ferno-tér) 1., Boulevardul Regale Ferdinand (Boros Béni-tér) 11. 41

Aki izletes ételeket és kiváló italokat

akar, keresse fel a városküzával szemben levő kényelmesen berendezett

Uitrea (Milleneum) sörözőket és éttermeit. Estenként zene. Pontos kiszolgálás Szíves pártfogást kér: M. Czitrom.

Ajánlok
azonnaliszállításra nagyobb mennyiségű

barna, darabos és aknaszenet

továbbá előrendű szilvői kárpított pertyét gözmalomok, téglá- és szeszgyárak, villamos művek s minden más iparvállalat részére. Lehetőleg távirati vagy személyes megkeresést kér 2641

Hazai Béla szómagykereskedő

Clai (Kolozsvár), Radoff-ut 10. Telefon ut 12-75

Buziástürdön

5 türdök közvetlen közelében, cser-bos, tiszta, kényelmes magánházakban vendégszobák konyháival 2678 is, június hó 20-ig

özv. Opra Jánosnénál

megrendelhetők. — Későbbi bizonyítás.

Fagydagatok

elmulasztására, fagyvisszatérésig biztos megőrzésére legjobb szer a Friglin. Ara 1 üvegnek 5 kor.

Hajszókító Goldelse

minden hajat aranyzókésre fest, elismert kitűnő szer 1 üveg 8 kor.

Kaphatók: **Areadia Hajós**

gyógyszertárban ARAD, Balz. Regina Maria (Andrássy-tér) 28. 10175